

Polikliniğe Adli Makamlarca Zorunlu Getirilen Bireye Yaklaşım

Bölüm

28

Cengiz CENGİSİZ¹

GİRİŞ

Polikliniklerimize bireylerin kendi iradeleri dışında mediko-legal (tıbbi-adli) muayene/değerlendirme için gönderilebilmektedir.

Bireylerin görüşme içinde hekim yanıltıcı davranış (simulasyon/temaruz/malingering) içinde bulunabileceği öngörülerek değerlendirme yapılmalıdır (Çöpür, 2017). Özellikle psikiyatrik bozukluğu olan ya da olduğu olduğu düşünülen bireylere uygulanan zorunlu uygulamalar içerisinde insan hakları ve klinik etik başta olmak üzere çeşitli hak ve özgürlük ihlal tereddütlerine yol açabilen konu olmaktadır. Konunun hassas olması ve temel önceliği kendisine başvuranlara ilişkin yalnızca tedavi ve koruyucu önleyici müdahale olan hekim için de oldukça etik ikilem oluşturmaktadır (Dinçmen, 1984). Bu kapsamda yine zorunlu gönderilen bireylerin hekim seçme özgürlüğü bulunmaması da bu kapsamda farklı durum olduğunun göstergesidir.

Spot Bilgiler

Bireylere uygulanan zorunlu uygulamalar, İnsan hakları ve klinik etik başta olmak üzere çeşitli hak ve özgürlük ihlal tereddütlerine yol açabilen konu olmaktadır.

¹ Başasistan, Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi, ccengisiz@gmail.com

Sonuç

Polikliniğimize zorunlu gelen ya da polis/jandarma ile mahfuzen getirilen hastalar her ne kadar zorunlu getirilse ve kriminal antededanları ne kadar farklı olursa olsun uygulama içinde mesleki etik kodlarımıza uygun ve insan onurunu merkeze alan tutum içinde davranmalıyız. Tıbbın bilim ve sanat olduğunu unutmadan değerlendirilen kişiye uygun ve çağın gerektirdiği tüm imkanları kullanarak, klinik değerlendirmeleri mümkün olan tüm nesnel bilgileri becerimizle değerlendirip klinik kararımızı oluşturmalıyız. Tüm bunları yaparken hekimin temel görevinin bireyin iyi-oluş halini idame ettirmek olduğunu önceleyerek adli değerlendirmemizi/muayenemizi devam ettirmek yerinde olacaktır. Değerlendirilme yapılan ortamın iç mimari yapısı, klinisyenin tutumu, değerlendirilen birey yeterli bilgilendirme ve aydınlatma sürecin gerginliğini azaltıp hekim-değerlendiren arasında güven ilişkisini pekiştirecektir. Bize verilen görev ne olursa olsun hekim olduğumuzu unutmadan ve bireyin iyi-oluş halini bozmadan yansız, partizanca tutumlardan uzak değerlendirme yapmalıyız. Adil, tarafsız ve insan onurunu merkeze alan yaklaşımla ve güncel kanıt-temelli yaklaşımlarla klinik kararımızı oluşturup mümkün olan en kısa sürede yetkili makama istenen raporu iletmemiz adaletin en kısa sürede tesis edilmesine katkıda bulunacaktır.

KAYNAKLAR

1. Aydın, S., Batmaz, S., Akpınar Aslan, E., Çelikbaş, Z., & Çetin, S.(2021). Adli psikiyatri raporlarının değerlendirilmesinde multidisipliner yaklaşım. *Adli Tıp Bülteni*, 26(2), 101–111. <https://doi.org/10.17986/blm.1416>
2. Balandiz, H., Tuğcu, H., & Bolu, A.(2014). Bir eğitim hastanesi psikiyatri kliniğinde adli olguların değerlendirilmesi; beş yıllık inceleme. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 56(Suppl.1), 1–4. <https://doi.org/10.5455/gulhane.36271>
3. Çelik, D., Yıldırım, E., Alpar, G., Erden, G., & Çoklar, I.(2017). *Adli Psikolojide Gözlem - Görüşme ve Psikolojik Değerlendirme* (E. Şenol-Durak & M. Durak (Eds.); 1.Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
4. Çöpür, M.(2017). *Adli Psikiyatri ve Hukuk* (M. Şahin (Ed.); 1.Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
5. Dinçmen, K.(1984). *Adli psikiyatri*. Birlik Yayınları.
6. Dingwall, J. R., Labrie, C., McLennon, T., & Underwood, L.(2019). *Ethical guidelines for Canadian forensic psychiatrists*.
7. Dudeck, M., Müller, J. L., Völm, B. A., & Khalifa, N.(2020). Editorial: Therapeutic Process and Well-Being in Forensic Psychiatry and Prison. *Frontiers in Psychiatry*, 11(December), 10–12. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2020.626241>

8. Duran, G. Y.(2018). Ceza muhakemesi hukukunda gözlem altına alınma (CMK M.74). *Ceza Hukuku Dergisi*, 13(38), 65–116.
9. Enst, M., Anab, Z. E. L. H., & Tez, S.(2021). *Psikiyatri hastasının istemsiz tedavi edilmesi*.
10. Soysal, H.(2012). *Adli Psikiyatri*(1.Baskı). Özgür Yayınları.
11. Soysal, H., Türkcan, S., & Uygur, N.(1996). Adli psikiyatri pratiğinde ayaktan tedavi hakkı (olgu sunumu). *Düşünen Adam*, 9(1), 8–10.
12. Uygur, N. (Ed.).(2018). *Adli psikiyatri uygulama kılavuzu*(3.Baskı). Türkiye Psikiyatri Derneği Yayıncılık Kurulu.
13. Yıldız, A., Kurtoglu, A., & Arda, B.(2021). Avrupa konseyi biyoetik komitesi'nin psikiyatriye ilişkin ek protokol çalışması neler söylüyor? *Osmangazi Tıp Dergisi*, 43(2), 187–196. <https://doi.org/10.20515/otd.796303>
14. Yousif, N., Cole, J., Rothwell, J. C., Diedrichsen, J., Zelik, K. E., Winstein, C. J., Kay, D. B., Wijesinghe, R., Protti, D. A., Camp, A. J., Quinlan, E., Jacobs, J. V, Henry, S. M., Horak, F. B., Jacobs, J. V, Fraser, L. E., Mansfield, A., Harris, L. R., Merino, D. M., ... Dublin, C.(2018). TCK ve TMK Kapsamında [İstanbul Medipol Üniversitesi]. In *Journal of Physical Therapy Science* (Vol. 9, Issue 1).